

SCIENCE AND EDUCATION
FOR SUSTAINABLE LIFE

REKTORSINSTALLATION

Maria Knutson Wedel

Program

Rektorsinstallation fredagen den 6 september 2019 ▪ Aulan, Undervisningshuset, SLU Uppsala

PROCESSION

Tielman Susato: La Morisque

Linnékvintetten

VÄLKOMMEN TILL SLU

Avgående rektor Peter Högberg

MUSIK

Matthew Locke: Ur Music for His Majesty's Sackbuts and Cornetts, Air och Courante

Linnékvintetten

INSTALLATIONSAKT

VÅRT SLU

Tillträdande rektor Maria Knutson Wedel

MUSIK

Matthew Locke: Ur Music for His Majesty's Sackbuts and Cornetts, Allemande och Courante

Linnékvintetten

STUDENTERNAS VÄLKOMSTHÄLSNING

Tuva Wrenfelt, ordförande i SLU:s samlade studentkårer

PROCESSIONENS UTTÅG

Bernhard Crusell: Första livgrenadjärregementets marsch

Linnékvintetten

Efter ceremonin inbjudes till mottagning med förfriskningar på Loftet.

Produktion: Kommunikationsavdelningen och ledningskansliet vid SLU i samarbete, 2019

AD/Grafisk form: Maria Widén ▪ Textredaktion: Linda Vidarv, David Stephansson, Nora Adelsköld, Melody Sefton och Eva-Marie Ek

Bildredaktör: Jenny Svennås-Gillner ▪ Omslagsfoto: Jenny Svennås-Gillner ▪ Illustrationer: Fredrik Saarkoppel

Tryck: SLU Repro ▪ Papper: Rives Design Bright White 250 g, Artic Matt 130 g

BAKGRUND

Maria Knutson Wedel var tidigare vicerektor för utbildning och livslångt lärande på Chalmers, med ansvar för grundutbildning och uppdragsutbildning. Hon var där också biträdande professor i konstruktionsmaterial.

I grunden är Maria civilingenjör i teknisk fysik och doktorerade i fysik 1996 vid Chalmers. Hon har både undervisat inom materialfysik och forskat om elektronmikroskopi av konstruktionsmaterial för korrelation av mekaniska egenskaper och mikrostruktur eller elektrondiffraction av utskiljningar.

Utöver forskning och undervisning har Maria engagerat sig i internationalisering, ledarskap och integration av hållbarhet.

Du hittar Marias CV på www.slu.se/cv/maria-knutson-wedel

REKTOR HAR ORDET

Vårt SLU

Det är med respekt, förväntan och nyfikenhet jag ser fram mot att få vara rektor för Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Jag, som kommer från ett annat lärosäte, ser hur SLU träder fram som något unikt med en gemensam kärna som vi kan vara oerhört stolta över. Våra frågor är i fokus och nyligen läste jag något som jag tyckte fängade vår kärna väl: ”det hållbara bruket av de levande naturresurserna”. ”Bruket” är något som få lärosäten i världen har samlad kunskap kring, och det innefattar alla tre aspekterna av hållbar utveckling sammanflätade; ekologisk, ekonomisk och social. Dessutom har vi inte bara kunskap, vi är faktiskt rankade som nummer tre i världen bland lärosäten med vår inriktning.

Rankningar mäter historia, och vår historia har också gett erfarenhet. Jag ser ett universitet där utmaningarna vid bildandet tycks ha banat väg för en vilja att skapa nya berättelser för framtiden. Berättelser om vårt gemensamma SLU, med en stark identitet och en speciell roll i det svåra navigerandet mot ett hållbart samhälle. Kanske historier om hur studenter och anställda med förändringsvilja, kreativitet, innovationer och samarbetsförmåga tog sig an det hållbara bruket av naturresurser. Eller om hur de bidrog med kritiskt tänkande och vetenskapliga fakta, i tider när debatten präglades av alltför enkla

svar på komplexa frågor. I Almedalen blev jag imponerad av SLU-panelens förmåga att hantera temat genmodifiering; att bryta upp svartvita resonemang till en fördjupad förståelse för teknik, begrepp och möjligheter som utveckling kan ge i framtiden.

Framtiden för med sig utmaningar utöver global hållbarhet; vår samtid bjuder på snabb förändring. Digitaliseringen ökar behovet av livslångt lärande inom alla sektorer och de förändringar som behövs i utbildningen rör inte bara ämnet teknik utan också yrkesrollen i ett digitaliserat samhälle. Vi har också vår egen digitalisering; hur ska vi få ut ännu mer från våra forskningsdata eller digitala lärandemiljöer i undervisningen och vilka möjligheter för lärande ska vi erbjuda den som inte kan lämna sin arbetsplats?

En annan utmaning är det minskade intresset för vissa utbildningar inom områden där samhället har ett stort behov av kompetens. På ett universitet ska undervisning och forskning helst gå hand i hand. Jag ser därför med glädje att vi med varsamhet utökar antalet utbildningsplatser och utvecklar utbildningarna, utan att urholka utbildningskvaliteten. Jag hoppas det lyckas och kanske går det fort. Internationellt ser man en stor tillströmning av studenter med intresse för lokalt, urbant och hållbart jordbruk.

Några av dagens globala strömningar, såsom ökad segregation, nationalism och populism, liksom brist på jämställdhet i akademien, påverkar oss. Vi som universitet måste anta utmaningen att skapa en inkluderande och internationell miljö. Vårt akademiska ansvar är att ta fram och sprida kunskap med hög kvalitet, och forskningen visar att högre kvalitet uppnås vid gott samarbete i en grupp med inbördes mångfald. På ett seminarium anordnat av Universitets- och högskolerådet i år lyftes hur ett aktivt ledarskap och inkluderande arbetsplatser där man delar jämställt på makt och ledarskap förebygger trakasserier och ger en bättre arbetsmiljö. Våra studenter saknar ibland mångfald i sin dagliga arbetsmiljö. Vi har en låg andel från utländsk eller icke-akademisk bakgrund enligt Statistiska centralbyrån och på vissa utbildningar har vi en ojämn könsfördelning. Hur ska vi ändra det?

Det arbete som vi nu påbörjat inom SLU med en ny, förankrad strategi kräver också något av dig. Att du bidrar, att du bygger vidare på andras bidrag och att du är vaksam mot en lurig -ism, "nånannanismen", då vi identifierar vad vi tycker borde göras och tror att "nån annan" fixar det. Ett strategiarbete innebär att gemensamt ta fram de

planer vi behöver för att bli relevanta och eftersökta i en förändrad framtid, och gemensamt ta ansvar för att genomföra dem. För mig är ett levande universitet i ständig förändring. Två bra utgångspunkter för oss är vår senaste forskningsutvärdering och Universitetskanslersämbetets lärosätesutvärdering av utbildningskvalitet.

Som ny rektor slås jag av att vi har utbildning och forskning som berör många av dagens hållbarhetsmål, och inte minst komplexiteten i kopplingar och eventuella målkonflikter dem emellan. Vi har förmånen att arbeta med vår tids stora frågor. När jag ser vår historia ser jag utveckling och omfattande samverkan med omgivande samhälle, till exempel kvalificerad miljöanalys. Jag är övertygad om att vi kan bidra till lösningar på globala utmaningar inom många områden: livsmedels- och energiförsörjning, människors och djurs välfärd, utformningen av fungerande livsmiljöer – det vill säga "det hållbara bruket av de levande naturresurserna". Vi har utmaningar, liksom andra, men jag har stor tillit till oss. Vi är många, vi har goda intentioner och vi är kunniga. Vi är dessutom ett lärosäte som aldrig är långt borta, oavsett var du bor i vårt avlånga land.

Maria Knutson Wedel
Rektor

SUMMARY IN ENGLISH:

WORDS FROM THE VICE-CHANCELLOR

Our SLU

I take on my role of vice-chancellor of SLU with respect, anticipation and curiosity. Since I come from another higher education institution, I view SLU as unique with a joint core that we all should be very proud of. SLU focuses on the sustainable use of living natural resources. Few higher education institutions have the same knowledge about the three aspects of sustainable development: ecological, financial and social. We are ranked third in the world among universities with our specialisation.

I see a university with a strong identity and a special role in the difficult navigation towards a sustainable society; a university where research, education, external collaboration and environmental monitoring and assessment go hand in hand; a university that contributes critical thinking and scientific facts at a time when debates are characterised by all too simple answers to complex issues.

Our times involve many quick changes. Digitalisation increases the need for lifelong learning, and the necessary educational changes do not only concern technology, but also changed professional roles in a digital society. We also have our own digitalisation: how do we make even better use of our research data and utilise digital learning environments in teaching?

Another challenge we face is decreasing interest in certain fields of education where

society needs more expertise. Therefore, I am happy that we will gently try to increase the number of students in our courses and programmes (while also developing them), without reducing quality.

As a university, we must accept the challenge of creating an inclusive and international environment. Our academic responsibility is to develop and spread high-quality knowledge, and research shows that higher quality is achieved through good collaboration in diverse groups.

The ongoing strategy work at SLU concerns all employees – together, we must develop the plans we need to be relevant and attractive in a changing future, and we must also take responsibility for implementing them. Two good starting points are our recent research evaluation and the Swedish Higher Education Authority's evaluation of educational quality.

SLU is privileged to work with the issues of our time, including the UN's Sustainable Development Goals. The challenges are considerable, but I have great faith in us. We are many, we are competent and our intentions are good.

Maria Knutson Wedel,
Vice-Chancellor

SLU:s rektorer genom tiderna

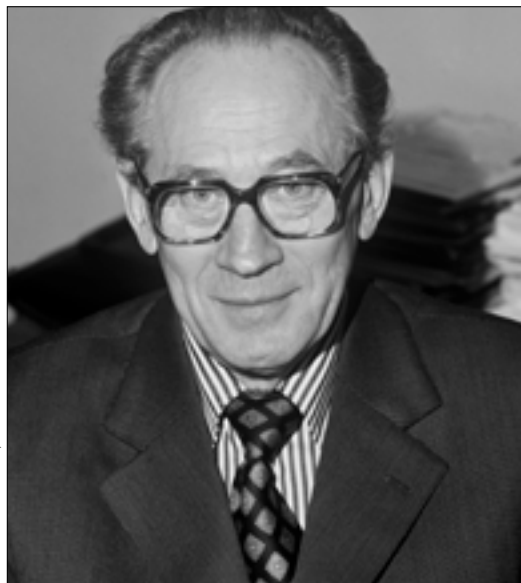

Foto: Mats Gerentz, SLU

Lennart Hjelm, rektor 1977–1982, var en starkt pådrivande kraft när SLU skulle bildas. Han arbetade för att hävda SLU i universitetsvärlden och för samverkan med näringslivet. Lennart Hjelm avled 2009, 94 år gammal.

Foto: Mats Gerentz, SLU

Mårten Carlsson, rektor 1982–1994, drev ett universitet mitt i samhällsutvecklingen. Han initierade arbetet med den fortlöpande miljöanalysen och brann för studenterna.

Foto: Mats Gerentz, SLU

Thomas Rosswall, rektor 1994–2000, såg behovet av ett gemensamt fokus för naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga discipliner. Han satsade på breddning för att positionera SLU både nationellt och internationellt.

Foto: Julio Gonzalez, SLU

Ann-Christin Bylund, rektor 2000–2006, arbetade för att säkra kvaliteten i utbildning och forskning. Hon drev visionen om campusutveckling och om att synliggöra SLU:s viktiga roll i den hållbara samhällsutvecklingen.

Foto: Jenny Svensås-Gillner, SLU

Lisa Sennerby Forsse, rektor 2006–2015, hade ett starkt engagemang för klimat- och energifrågor. Hon var drivande vid bildandet av SLU Global och såg till att SLU:s utbildningsutbud närmade sig Bologna-modellen. Hennes rektorsperiod präglades av byggandet av det nya campuset i Uppsala.

Foto: Jenny Svensås-Gillner, SLU

Peter Högberg, rektor 2015–2018, fortsatte att förstärka SLU:s internationella inriktning. Han satsade också på plattformarna SLU Framtidens djur, natur och hälsa, SLU Framtidens mat, SLU Framtidens skog och SLU Framtidens städer. Under hans tid lanserade prorektor Karin Holmgren en vision om att fördubbla antalet studenter på tio år.

Ett ungt universitet med gamla anor

Idag är SLU ett universitet i internationell toppklass med forskning, utbildning och miljöanalys inom vetenskaper för hållbart liv. Huvudorter är Alnarp, Umeå och Uppsala, men verksamhet bedrivs också på forskningsstationer, försöksparker och utbildningsorter i hela landet.

Vi har en lång anrik historia. I mitten av 1700-talet tas de första stegen mot högre utbildning och forskning inom jordbruk, skogsbruk och veterinärmedicin i Sverige.

Carl von Linnés lärjunge Peter Hernquist grundar Veterinärinrättningen i Skara redan 1775. På 1800-talet bildas sedan det som kommer att kallas för Veterinärinstitutet och Skogsinstitutet i Stockholm. I Ultuna inrättas ett lantbruksinstitut och slottet i Alnarp invigs och tar emot den första högre lantbrukskursen (senare kallad agronomkursen).

I början av 1900-talet inleds en samordning av de vetenskapliga institutionerna som resulterar i tre högskolor: Kungliga Lantbrukshögskolan, Kungliga Skogshögskolan och Kungliga Veterinärhögskolan.

Den 1 juli 1977 bildas slutligen Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), då de tre högskolorna samt Skogsmästarskolan i Skinnkatteberg och Veterinärinrättningen i Skara slås ihop.

www.slu.se/historik

Vi är ett universitet
i internationell
toppklass.

1:a

SLU rankas som Sveriges bästa unga universitet och även som ett av världens tio bästa mindre universitet. (*Times Higher Education Ranking 2018*)

Topp 3

SLU är ett av världens tre bästa universitet inom ämnesområdena jord- och skogsbruksvetenskap. Inom veterinärmedicin ligger SLU på plats 22. (*QS Ranking 2019*)

Plats 7+12+15

Växt- och djurforskning:
plats 7 inom ämnet Plant & Animal Science.

Jordbruksforskning:
plats 12 inom området Agriculture.

Miljö/Ekologi:
plats 15 inom ämnet Environment/Ecology.
(*National Taiwan University Ranking 2019*)

Topp 300

Ett av världens 300 bästa universitet.
(*Times Higher Education Ranking och Shanghairankningen 2018*)

www.slu.se/universitetsrankningar

Vi tar oss an livsviktiga frågor som berör oss alla

Vår planet är fantastisk. Under årtusenden har mänskligheten utvecklats i samspel med naturen och lärt sig att ta tillvara de resurser och tillgångar som jorden ger. Idag står vi inför helt nya utmaningar – klimatförändringar som leder till global uppvärmning och stigande havsnivåer blir alltmer påtagliga. Vi måste tillsammans skapa de bästa förutsättningarna för en hållbar framtid.

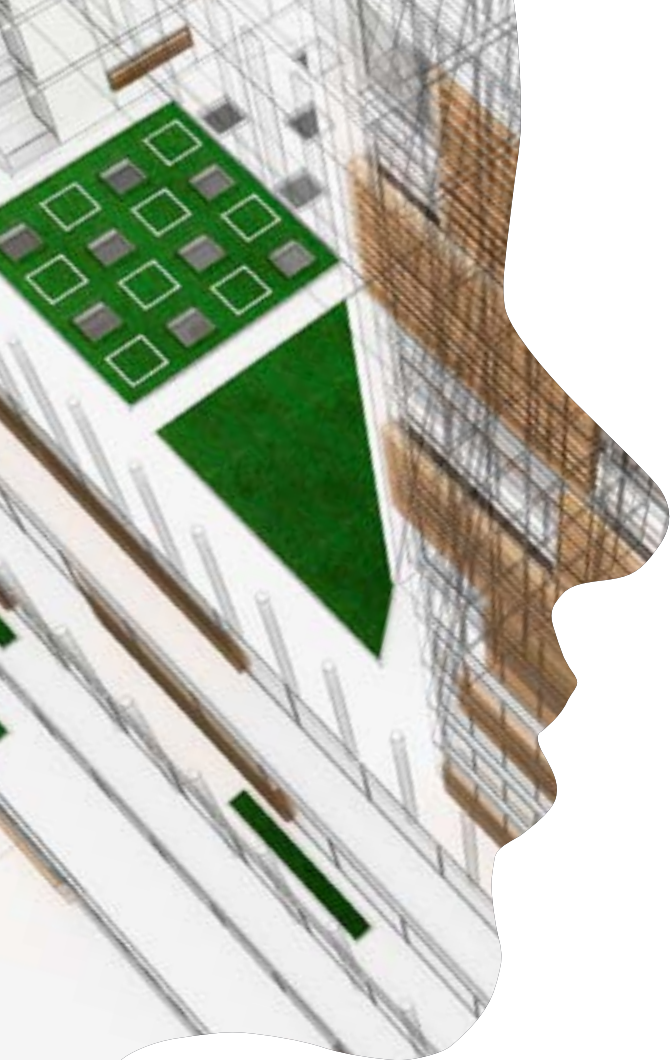
SLU är ett universitet i internationell toppklass som fokuserar på själva grundstenarna för vår existens: rent vatten, levande landskap, uthållig matproduktion, god djuromsorg och hållbara städer. Hos oss samlas människor med olika perspektiv, men med ett och samma mål: att skapa de bästa livsvillkoren för allt levande på vår planet.

För att lyckas måste vi våga ifrågasätta och utmana. Vi måste söka nya vägar och vara öppna för nya lösningar. Genom att se saker ingen tidigare sett och tänka tankar som ingen tidigare tänkt, bidrar vi till verklig förändring. Med utbildning, forskning och miljöanalys skapar vi förutsättningar för en hållbar, levande och bättre värld.

We take on fundamental issues that affect all of us

SLU is a world-class international university with research, education and environmental assessment within the sciences for sustainable life. Its principal sites are in Alnarp, Umeå and Uppsala, but activities are also conducted at research stations, experimental parks and educational establishments throughout Sweden. We bring together people who have different perspectives, but they all have one and the same goal: to create the best conditions for a sustainable, thriving and better world.

Grön infrastruktur löser riktiga problem

SLU bidrar till att städer och samhällen kan utvecklas till att bli både gröna, hälsosamma, inkluderande och klimatsmarta genom forskning om bland annat avloppssystem, ytor för rekreation och takodling.

Den ökande urbaniseringen är en av nutidens stora utmaningar där olika hållbarhetsaspekter ställs på sin spets, särskilt mot bakgrund av dagens aktuella miljöproblem.

Genom att nyttja städernas gröna infrastruktur på ett bättre sätt, såsom parker, gröna tak och regnbäddar, kan vi till exempel minska översvåmningsrisken. Grön infrastruktur kan även sänka lufttemperaturen i städer, gynna den biologiska mångfalden och främja människors hälsa.

Svea för en levande värld

SLU:s nya fartyg R/V Svea är ett av världens modernaste forskningsfartyg och har sin hemmahamn i Lysekil. Fartyget är särskilt anpassat för Östersjön och Västerhavet.

Svea kan användas till i stort sett alla typer av marin forskning och miljöövervakning. Resultaten används i miljö- och fiskepolitik. Kärnverksamheten är ekosystemundersökningar med fokus på regelbunden övervakning av fiskbestånd och vattenkvalitet i samarbete med SMHI.

Svea är nästan 70 meter lång och har en maxhastighet på 13,5 knop.

Utmanande vetenskap i skogen

Kameror, laserskannrar och bildalstrande radar används när nya metoder för att mäta och karakterisera skog utvecklas vid SLU. Sensorerna kan vara monterade på satelliter, flygplan eller drönare. Skogen kan även avbildas horisontellt med sensorer som placeras på stativ inne i beståndet, är placerade på fordon, eller är ryggsäcksburna. Digitaliseringen av skogen är framgångsrik mycket tack vare att det finns 100 år av skogliga data att utgå ifrån.

Heureka är ett verktyg som utvecklats vid SLU för att göra prognoser för skogens utveckling. Baserat på kunskaper om skogens tillväxt och utveckling kan programmet göra framskrivningar som visar troliga resultat vid olika skötselmetoder. En annan typ av digitalisering är den maskin-inlärning som används för att skapa helt nya kartmaterial som till exempel visar skogarnas dolda vatten och kan minska körskador i skogsbruket. Detta leder i sin tur till mindre utsläpp av kvicksilver i vattendrag och bättre vattenkvalitet.

SCIENCE AND
EDUCATION
FOR
SUSTAINABLE
LIFE

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences